

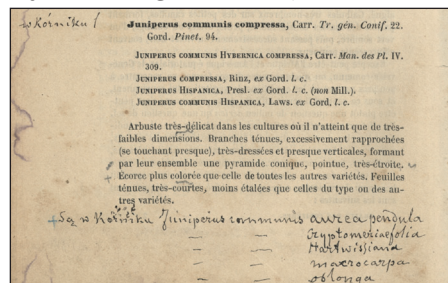
Biblioteka Instytutu Dendrologii PAN

Z cyklu

„Wiadomości z Ogrodów Kórnickich”

Biblioteka Instytutu Dendrologii Polskiej Akademii Nauk, jako jedyna w Polsce, specjalizuje się w gromadzeniu literatury botaniczno-leśnej i posiada w tej dziedzinie najbogatsze zbiory. Są wśród nich wydawnictwa unikalne, starodruki, komplety wydań cennych czasopism oraz kolekcje współczesnej literatury naukowej, wspierającej badania pracowników i doktorantów Instytutu.

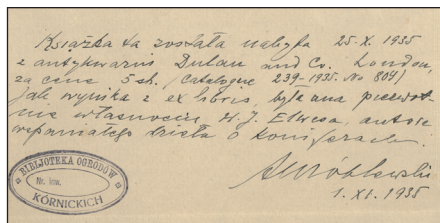
Początki księgozbioru Biblioteki Instytutu Dendrologii PAN są związane z działalnością Tytusa i Jana Działyńskich, którzy zgromadzili w zamkowym parku bogate kolekcje gatunków i odmian drzew i krzewów z całego świata. Zwłaszcza Jan Działyński słynął z zamiłowania i wiedzy dendrologicznej; podczas swoich licznych podróży, kupował wszystkie fachowe dzieła z tej dziedziny, wydawane w Europie Zachodniej w tym czasie. Znaczna część tego księgozbioru znajduje się obecnie w zbiorach Biblioteki Instytutu Dendrologii PAN. Wiele książek to egzemplarze dzisiaj unikatowe, także ze względu na odręczne notatki i spostrzeżenia, które Jan Działyński miał zwyczaj czynić na marginesach książek.

Carriere E.-A., 1867. *Traite general des cofferes ou description de toutes les especes de ce genres aujourd'hui connues... nouvelle edition*-P. Chez l'auteur, Paris. (sygn. 4054, A-272)

Od 1926 roku Antoni Wróblewski, Dyrektor Ogrodów Kórnickich, ustawicznie wzbogacał księgozbiór o wartościowe dzieła dendrologiczne: klucze do oznaczania gatunków, dzieła encyklopedyczne, periodyki. Ogrody Kórnickie stały się w krótkim czasie najważniejszym ośrodkiem wiedzy dendrologicznej w Polsce. Fachowy księgozbiór po raz pierwszy nazwano „Biblioteką” w nakreślonym przez Wróblewskiego, jeszcze w 1929 roku, statucie organizacyjnym Działu Dendrologii i Pomologii, który stał się zaczątkiem placówki naukowej, utworzonej w 1933 roku przez Fundację „Zakłady Kórnickie”. Antoni Wróblewski, podobnie jak Jan Działyński, miał zwyczaj dokonywania zapisów na marginesach wielu książek, przez co mają one współcześnie wyjątkowe znaczenie.

Seckendorff Freih. A., 1881. *Beiträge zur Kenntniss der Schwarzföhre. Wien* oraz Conwentz H., 1895. *Abhandlungen zur Landeskunde der Provinz Westpreussen. Danzig - wspólnie opracione* (sygn. 0363, A-24).

Po wojnie całość ocalałego księgozbioru znalazła się pod opieką prof. Stefana Białoboka, kierownika Zakładu Dendrologii i Pomologii, włączonego w 1952 roku do Polskiej Akademii Nauk. Pierwszą księgę inwentarzową Biblioteki założono w 1950 roku, wpisano do niej 2011 pozycji księgozbioru Ogrodów Kórnickich z notatką „z Pawilonu”. W powojennej historii Biblioteki Instytutu zasłużyli się szczególnie prof. Stefan Białobok oraz prof. Kazimierz Browicz, których szerokim kontaktom naukowym Biblioteka zawdzięcza powiększanie księgozbioru drogą przymyślnych zakupów, zgromadzenie blisko 250 tytułów czasopism polskich i 900 zagranicznych oraz wymianę wydawnictw z licznymi placówkami badawczymi na całym świecie.

Aktualnie zbiory Biblioteki liczą ponad 49 tys. woluminów książek i czasopism oraz wydawnictw specjalnych. Na szczególną uwagę zasługuje bogata i cenna kolekcja flor Śródziemnomorza, a także wiele dzieł unikatowych, w tym pozycje literatury botanicznej, które nasza Biblioteka posiada jako jedyna w Polsce. Jako jedna z nielicznych bibliotek posiadamy pełne wydania czasopisma Sylwan (od 1820 r.) oraz Mitteilungen der Deutschen Dendrologischen Gesellschaft (od 1892 r.).

Współczesna biblioteka, podążając za szybkim postępem technologicznym oraz realizacją potrzeb społeczeństwa informacyjnego, zmienia radykalnie swoje oblicze i sposób funkcjonowania, choć misja biblioteki naukowej pozostaje ciągle ta sama – jest „dostawcą” wiedzy w dziedzinie swojego profilu gromadzenia.

Biblioteka Instytutu Dendrologii PAN digitalizuje wybrane zbiory od sierpnia 2018 roku w ramach projektu „Otwarte Zasoby w Repozytorium Cyfrowym Instytutów Naukowych” (Program Operacyjny Polska Cyfrowa na lata 2014–2020, Poddziałanie nr 2.3.1. „Cyfrowe udostępnianie informacji sektora publicznego ze źródeł administracyjnych i zasobów nauki”). W Bibliotece powstała nowoczesna pracownia digitalizacji, wyposażona w specjalistyczne skanery dzielowe i stanowiska do obróbki graficznej i merytorycznej plików cyfrowych. Realizacja projektu ma na celu zwiększenie dostępności i stopnia wykorzystania zasobów Biblioteki, a także archiwizację cennych zbiorów (np. starodruków, rękopisów, archiwaliów), które ze względu na ich wartość są udostępniane czytelnikom tylko w wyjątkowych przypadkach.

Biblioteka Instytutu Dendrologii PAN, pomimo swojego naukowego charakteru, często służy swoimi zasobami czytelnikom, niebędącym pracownikami Instytutu. Z jej zbiorów korzystają nauczyciele i uczniowie kórnickich szkół, uczestnicy olimpiad biologicznych, studenci i hobbyści zainteresowani dendrologią i leśnictwem. Digitalizacja zbiorów Biblioteki ułatwi korzystanie z jej zasobów, a mieszkańcy Kórnicka będą mogli „zajrzeć od środka” do Instytutu Dendrologii PAN poprzez swoje komputery – poczytać o jego historii, badaniach czy obejrzeć ciekawe zdjęcia, np. z botanicznych wypraw na greckie wyspy.

♦ Małgorzata Kosińska
Agata Brodacz
Instytut Dendrologii PAN

Pracownia digitalizacji Biblioteki Instytutu Dendrologii PAN